

กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

PROCESS OF EDUCATIONAL SUPERVISION IN PHATTHARAYAN WITTAYA SCHOOL;

SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 9

จุฬารักษ์ โคตรจักร¹

JURARAK KOTJUCK

สงวน อินทร์รักษ์²

SANGAUN INRAK

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 2) แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 54 คน และผู้ให้การสัมภาษณ์จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 9 เขต และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ด้านการศึกษสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ และด้านการประเมินผลและรายงานผล

2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 9 คือ 1) ควรมีการประชุมผู้บริหาร และครูทุกคน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศของโรงเรียน และความต้องการจากเสียงของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยแต่งตั้งครูนิเทศและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน 2) แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถด้านการนิเทศและมีภาระงานไม่มาก และจัดการประชุมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ทุกคนทราบ และถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน 3) สร้างสื่อสำหรับการนิเทศที่หลากหลายและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ปฏิบัติงานให้ครบทุกขั้นตอน และใช้เทคนิคการจับคู่นิเทศ เพื่อให้ครูมีมุมมองที่หลากหลายและให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ 5) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา

คำสำคัญ: กระบวนการนิเทศการศึกษา, โรงเรียนภัทรญาณวิทยา

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purpose of the research was to know 1) the process of educational supervision in Phattharayan Wittaya School, Secondary Education Service Area Office 9 2) the guidelines for the development of process of educational supervision in Phattharayan Wittaya School, Secondary Education Service Area Office 9. The sample consisted of 54 respondent and 7 interviewees. The research tool was a questionnaire about the level of process of educational supervision in Phattharayan Wittaya School, Secondary Education Service Area Office 9., And using the semi-structured interview to find out the guidelines for the development of process of educational supervision in Phattharayan Wittaya School, Secondary Education Service Area Office 9. The statistics used for data analysis was frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The research results revealed that:

1. The process of educational supervision in Phattharayan Wittaya School, Secondary Education Service Area Office 9 in overall was at the moderate level, which can sort the arithmetic mean values in descending order as follows: 1) Planning and alternative procedures 2) Educational supervision process 3) The study of current conditions, problems, and development needs 4) Steps for creating media, tools, and developing methods and 5) evaluation and reporting of results.

2. The guidelines for the development of process of educational supervision in Phattharayan Wittaya School, Secondary Education Service Area Office 9, were: 1) There should be a meeting of all administrators and teachers to study the problems of school supervision by collecting problems and needs from the voices of students, parents, communities, and teachers to plan the operation. 2) appointing teacher for supervision and assigning roles clearly by assigning a working group that has knowledge and ability in supervision and not having a lot of workload to perform duties and Organize a meeting to clarify various details regarding operations for everyone to know and practice in the same way to achieve the objectives. 3) Create media for a variety of supervision and in line with the current situation. 4) Complete all steps and use the supervision techniques for teachers to have various perspectives and teachers were involved in supervision 5) Directing, monitoring, and evaluate the supervision continuously and use the results to improve and develop for better results in the future.

KEYWORD: PROCESS OF EDUCATIONAL SUPERVISION / PHATTHARAYAN WITTAYA SCHOOL

บทนำ

ในสภาวะที่โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เกิดการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้า เทคโนโลยี การท่องเที่ยว ฯลฯ ประเทศต่างๆ กำลังเร่งพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแข่งขันกัน สิ่งหนึ่งที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง นั่นคือการศึกษา เพราะการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เกิดการเจริญเติบโตในด้านต่างๆ ดังนั้นระบบการศึกษาไทยจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ ให้สอดคล้องกับยุคสมัยและสังคมโลก ซึ่งครูถือว่าเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฉะนั้นครูจะต้องได้รับการอบรม พัฒนา ฝึกฝนให้มีกระบวนการสอน เทคนิคการสอนแบบใหม่ มีการปรับเปลี่ยนการสอนแบบเดิมที่เน้นการท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่มั่นคง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ได้มีกำหนดยุทธศาสตร์ ให้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ โดยกำหนดกลยุทธ์ เช่น 1) ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการพัฒนาเนื้อหาสาระที่ทันสมัยในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษา เพื่อการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตำราเรียนที่มีคุณภาพ รวมทั้งตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะ

พัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย 2) ยุทธศาสตร์ที่ผลิตพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษาทุกระดับ/ประเภท การศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เป็นต้น และมีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษามีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การศึกษาก็ต้องพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปด้วย ครูต้องมีการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และพัฒนาครูผู้สอน เพราะเป็นการปรับปรุงให้ครูผู้สอนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการทำงานให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่วางไว้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหาร ผู้ได้รับการนิเทศ ผู้นิเทศและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน และต้องมีความรู้ในด้านการนิเทศการศึกษา ต้องมีการกำหนดกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจน และมีแบบแผน มีขั้นตอน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบ ระเบียบ และมีหลายแนวทางในการพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนจึงต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ได้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ เพราะอาจมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน และอาจเกิดทัศนคติในทางลบว่า การนิเทศคือการจ้องจับผิด ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ยังมีอีกหลายโรงเรียนเกิดปัญหาในการนิเทศในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น การขาดผู้นิเทศที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการนิเทศที่ถูกต้อง, ครูไม่ปฏิบัติตามกำหนดการหรือปฏิทินการดำเนินงานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูผู้นิเทศมีภารกิจที่ได้รับมอบหมายมาก (เก็จกนก เอื้อวงศ์ 2562,ออนไลน์) เป็นต้น ในขณะที่กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ก็พบปัญหา คือ บุคลากรยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน กล่าวคือ ไม่สามารถดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือ อาจดำเนินการแต่ไม่ครบทุกขั้นตอน เอกสารที่เป็นหลักฐานการดำเนินงานตามขั้นตอนยังไม่ปรากฏ ขั้นตอนต่างๆในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในยังไม่ชัดเจน ตลอดจนสื่อและเครื่องมือในการนิเทศก็ยังไม่หลากหลาย ด้วยปัจจัยต่างๆเหล่านี้ ทำให้กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยาขาดความสม่ำเสมอ ดังที่แผนพัฒนาการจัดการศึกษา โรงเรียนภัทรญาณวิทยา ประจำปีการศึกษา 2559 – 2563 ได้กล่าวถึงจุดอ่อนในด้านยุทธศาสตร์ ว่าขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ด้านโครงสร้างองค์การบริหารงานก็มีการนิเทศติดตามงานอย่างไม่สม่ำเสมอ และด้านรูปแบบ

การนำองค์การ ยังมีจุดอ่อนคือ ระบบการนิเทศ การติดตามผลการปฏิบัติงาน (โรงเรียนภัทรญาณวิทยา 2559 : 9-10)

ผู้วิจัยจึงตระหนักว่าควรมี การศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เพื่อศึกษาระดับกระบวนการนิเทศในโรงเรียนว่าอยู่ในระดับใด กระบวนการนิเทศขั้นตอนใดเกิดปัญหาและควรปรับปรุงและนำผลมาหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ และพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพครูผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และประสบความสำเร็จในการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อทราบกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

วิธีการวิจัย (Method)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างมือที่ใช้ในการนิเทศ และได้กำหนดกระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน

ขอบเขตการวิจัย

กระบวนการนิเทศการศึกษา
1.การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
2.การวางแผนและการกำหนดทางเลือก
3.การสร้างสื่อ เครื่องมือและการพัฒนาวิธีการปฏิบัติ
4.การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา
5.การประเมินผลและรายงานผล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ฝ่ายบริหารจำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการ 4 คน ครูปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 7 คน หัวหน้างานแนะแนว 1 คน และฝ่ายปฏิบัติ ประกอบด้วยครูจำนวน 48 คน รวม 63 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม จำนวน 54 คนประกอบด้วย ฝ่ายบริหารจำนวน 8 คน และ ครู จำนวน 46 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง
2. กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยฝ่ายบริหารจำนวน 7 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐานเป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระยะเวลาการทำงานในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

2. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ตามแนวคิดกระบวนการนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งระบุกระบวนการนิเทศไว้ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ด้านศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา เพื่อให้ทราบสภาพแท้จริงของคุณภาพการศึกษาในขณะนั้นว่ามีปัญหาข้อจำกัด หรือ มีความต้องการอย่างไร, ครูหรือบุคลากรมีปัญหาหรือความต้องการทางด้านใด เพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจในการแก้ปัญหา จะได้ดำเนินการวางแผนแก้ไขตรงจุด ตลอดจนศึกษา นโยบายของโรงเรียน หรือข้อมูลปัจจุบันของทรัพยากรบุคคลและวัตถุ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ไปสู่สิ่งที่พึงประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก เป็นการนำเอาผลการศึกษา ข้อมูล จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ของโรงเรียนมาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่า ปัญหาต้องแก้ไขก่อนและหลัง ตลอดจนพิจารณา วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และระดับกระทรวง เพื่อมาวางแผนการดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากร

ประกอบกับพิจารณาถึงงบประมาณ ทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว ศักยภาพของผู้นิเทศ เพื่อใช้ในการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกัน ซึ่งอาจเลือกใช้กิจกรรม เทคนิค รูปแบบในการนิเทศ เช่น การพบปะเป็นรายบุคคล การพาไปศึกษาดูงาน เป็นต้น และจัดทำแผนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน หรือการจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายและ ความต้องการของโรงเรียน โดยลำดับขั้นตอนการวางแผนและกำหนดทางเลือกมีดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการวางแผน เป็นการนำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการนิเทศ 2. ขั้นปฏิบัติการวางแผน เป็นการประชุมคณะกรรมการและนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ เพื่อวางแผนการดำเนินงานและกำหนดทางเลือก กำหนดกิจกรรมการนิเทศ 3. ขั้นประสานวางแผน เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและส่งเสริมให้บุคลากรทำความเข้าใจในบทบาท 4. ขั้นเตรียมนำแผนไปปฏิบัติ เป็นการจัดทำแผนโครงการนิเทศ และจัดทำปฏิทินการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 3 ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ เป็นการสร้างสิ่งที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาการทำงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ 1. เครื่องมือสำหรับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เช่น แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน แบบทดสอบ แบบสังเกตการสอน 2. เครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับทางเลือกและวิธีการในการนิเทศการศึกษาที่เลือกไว้ในขั้นที่ 2 ทั้งนี้สื่อและเครื่องมือช่วยให้การนิเทศนั้นมีระบบ มีประสิทธิภาพ

สามารถแก้ปัญหาได้ สามารถตรวจสอบและวิเคราะห์ผลได้

ขั้นตอนที่ 4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา เป็นการนำเอาผลจาก 3 ขั้นตอนแรกมาปฏิบัติ ให้เกิดผลสำเร็จ ตามจุดประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่ง โดยขั้นตอนการปฏิบัติมีดังนี้ 1. ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจง และสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะครูและบุคลากรเกี่ยวกับการนิเทศ 2. ปฏิบัติการนิเทศตามแผนงาน/โครงการ 3. ประชุมสรุปผลการนิเทศ 4. นำข้อมูลไปใช้ดำเนินการพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ เป็นขั้นตอนการจัดหา และรวบรวมข้อมูลมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานทั้งในด้านคุณภาพ และ ปริมาณ เพื่อสะท้อนภาพของงานที่ทำไปเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท

ประเภท1 แบบสอบถาม เป็นแบบสำหรับเก็บข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันระยะเวลาการทำงานในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการ
นิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

ประเภทที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เป็น
การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยนำข้อมูลที่ได้จาก
แบบสอบถาม มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษา
ความคิดเห็นเกี่ยวข้อเสนอแนวทางในการพัฒนา
กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทร
ญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 9 โดยพิจารณาผลจากการวิเคราะห์
ข้อมูล จากแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่มีค่ามัชฌิม
เลขที่มีค่าต่ำสุดมาสร้างข้อคำถาม เพื่อหาแนวทางใน
การพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 และนำข้อมูลที่มีค่า
มัชฌิมเลขที่มีค่าสูงสุด เพื่อหาแนวทางใน
การส่งเสริมกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้เกิดความเที่ยงและความเชื่อมั่นของ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
สร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1 การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามผู้วิจัย
สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเสนออาจารย์ที่
ปรึกษา และตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของ
แบบสอบถาม ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่า
มากกว่า 0.66 – 1.00 ผู้วิจัยใช้คำถามทุกข้อคำถาม
หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่พัฒนาปรับปรุงแก้ไขแล้วไป

ทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนสามพรานวิทยา นำ
คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง
(reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค
Cronbach โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha
coefficient) ซึ่งผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีค่า 0.986

2 การสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง

สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดย
พิจารณาผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม
แล้วนำข้อมูลที่มีค่ามัชฌิมเลขที่มีค่าต่ำสุดมาสร้างข้อ
คำถาม เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศ
การศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 และ
นำข้อมูลที่มีค่ามัชฌิมเลขที่มีค่ามากที่สุดมาสร้างข้อ
คำถาม เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศ
การศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถามใช้ความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์กระบวนการนิเทศการศึกษา
ในโรงเรียนภัทรญาณวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ใช้มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่ามัชฌิมเลข
คณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตของค่ามัชฌิม
เลขคณิตตามแนวคิดของเบสท์ (Best)
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์
เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้ทั้งหมด 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้า วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากนั้นจัดทำเป็นโครงร่างงานวิจัยตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อภาควิชา และขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย นำเครื่องมือมาใช้กับประชากร เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่จัดทำร่างรายงานการวิจัย นำเสนอร่างดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เมื่อแก้ไขจนถูกต้องสมบูรณ์จึงส่งให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งในการขอจบหลักสูตร

ผลการวิจัย (Results)

ในการวิจัย เรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากผู้ตอบแบบสอบถาม 54 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงมัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม (n = 54)

ขั้นตอนที่	การศึกษาในโรงเรียน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
1.	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา	3.49	0.64	ปานกลาง
2.	ด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก	3.59	0.66	มาก
3.	ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ	3.42	0.71	ปานกลาง
4.	ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา	3.52	0.69	มาก
5.	ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ	3.18	0.62	ปานกลาง
	รวม	3.44	0.66	ปานกลาง

จากตาราง พบว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.44 , S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่า การปฏิบัติงานแต่ละชั้นตอนอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ชั้นตอนการวางแผนและการกำหนดทางเลือก ($\bar{X}$ = 3.59 , S.D. = 0.66) ชั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.52 , S.D. = 0.69) ชั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการพัฒนา ($\bar{X}$ = 3.49 , S.D. = 0.64) ชั้นตอนการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ ($\bar{X}$ = 3.42 , S.D. = 0.71) และชั้นตอนที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ($\bar{X}$ = 3.18 , S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมเท่ากับ 0.66 ลักษณะเช่นนี้หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นค่อนข้างไม่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

1. แนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

ควรมีการประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อร่วมกันสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น ควรศึกษาจากปัญหาที่เกิดจากสภาพจริง จะได้ปรับปรุง แก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง ควรนำหลักการวิเคราะห์สภาพปัญหา (SWOT) คือ การหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ควรมีเครื่องมือในการสำรวจปัญหา และความต้องการที่หลากหลายกว่านี้ เช่น มิงงานวิจัย มี

แบบสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ช่องทางการรับฟังเสียงความต้องการที่หลากหลาย ควรศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ครู เพื่อสืบหาข้อเท็จจริง และความต้องการ นโยบายรัฐบาล และควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

2. แนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก

2.1 ควรแต่งตั้งคณะดำเนินงานนิเทศของโรงเรียน วางแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดขั้นตอนอย่างชัดเจน ระบุเวลาการดำเนินงาน และระบุผู้รับผิดชอบชัดเจนอาจใช้ทฤษฎีเป็นแนวทาง เช่น POSDCoRB ของ Luther H. Gulick & Lyndall Urwick ที่เป็นการบริหารงานที่มีการวางแผนงาน จัดการบุคลากร การประสานงาน การรายงานติดตามผล และสนใจเรื่องการจัดการงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับการวางแผนจัดทำโครงการนิเทศที่ต้องอาศัยงบประมาณในการดำเนินงาน และงบประมาณในการสร้างสื่อ เครื่องมือต่างๆ

2.2 ควรวิเคราะห์ผลการศึกษามาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ว่าปัญหาใดควรแก้ไขเป็นลำดับแรก ถ้าปัญหาใดเป็นปัญหาใหญ่ ควรได้รับการพิจารณาอย่างเร่งด่วน

2.3 ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการนิเทศภายในให้เพียงพอ และเขียนไว้ในแผนปฏิบัติการปฏิบัติงาน และควรมีการประชุมเพื่อจัดสรรงบประมาณ

3. แนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ

3.1 ควรสร้างแบบประเมินต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เช่น แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ควรสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด อาจมีเครื่องมือที่เป็นออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำสื่อ และควรมีสื่อการนิเทศที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ หรือสื่อที่สามารถแก้ปัญหาของผู้รับการนิเทศได้

3.3 ควรมีการประเมินผลการใช้สื่อ และนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

4. แนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนด้านการปฏิบัติการนิเทศ

4.1 ในขั้นตอนการปฏิบัติ การนิเทศการศึกษา คือ ควรเริ่มด้วยการประชุมผู้บริหาร และครูทุกคน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้รับทราบและถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน จากนั้นกำหนดตารางเวลาการนิเทศ ผู้นิเทศ ให้ชัดเจน แล้วดำเนินการนิเทศตามวัน เวลาที่กำหนด เมื่อดำเนินการนิเทศเสร็จสิ้นแล้ว ต้องมีการประชุมสรุปผลการนิเทศ อาจจะเป็นการประชุมภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากนั้นประชุมครู ทั้งโรงเรียน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันคิดวิธีแก้ปัญหาต่อไป โดยควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ตามแผนการดำเนินงาน ยึดหลักคือการเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล และยอมรับการนิเทศซึ่งกันและกัน โดยอาจใช้เทคนิคการจับคู่ ควรมีการเปลี่ยนคู่ นิเทศ เพื่อให้ครูมีมุมมองที่

หลากหลาย และผู้นิเทศควรมีครูด้วยกัน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่ายงาน

4.2 มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ครูควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากกว่านี้

4.3 ควรกำหนดทางเลือกในการนิเทศที่หลากหลาย รวมถึงรูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบจับคู่กันเอง โดยใช้หลักกัลยาณมิตร , การนิเทศแบบคลินิก

5. แนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

5.1 ครูที่ทำหน้าที่นิเทศการสอน ต้องมีการประเมินโดยใช้แบบประเมินต่างๆ แล้วสรุปผลการนิเทศ จากนั้นรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบ โรงเรียนควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป ถ้าครูท่านใดมีผลการประเมินที่ดี สามารถเป็นแบบอย่างให้กับครูท่านอื่นได้ ก็ให้มีการนำเสนอวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ครูท่านอื่นได้นำวิธีการนั้นไปปรับใช้ในการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

5.2 ควรรายงานตามสภาพความเป็นจริง เพื่อสะท้อนภาพของการทำงานที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติที่ตรงจุด และแก้ไขการดำเนินงานในครั้งต่อไป และนำผลที่ได้ไปประชุม ระดมความคิด เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจน ในการปฏิบัติหรือพัฒนาการดำเนินงาน และควรมีการรายงานต่อผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การรายงานผลควรมีการบรรยายพร้อมรูปภาพประกอบ

5.3 การประเมินผลควรประเมิน 3 ระยะ คือ ก่อนปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน และหลัง การปฏิบัติงาน มีการกำหนดวิธีการ และเกณฑ์การ ประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของการนิเทศ

5.4 จัดทำสารสนเทศผลการประเมิน อย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำไปใช้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ มีข้อค้นพบสรุปได้ ดังนี้

1. กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก ขั้นตอนด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ขั้นตอนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา ขั้นตอนด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนา วิธีการ และ ด้านการประเมินผลและรายงานผล

2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 9 คือ 1) ควรมีการประชุมผู้บริหาร และครูทุกคน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศของโรงเรียน และความต้องการจากเสียงของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยแต่งตั้งครูนิเทศ และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน

2) แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถด้านการนิเทศ และมีภาระงานไม่มาก และ จัดการประชุมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ทุกคนทราบ และถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน 3) สร้างสื่อสำหรับการนิเทศที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ปฏิบัติงานให้ครบทุกขั้นตอน และใช้เทคนิคการจับคู่นิเทศ เพื่อให้ครูมีมุมมองที่หลากหลาย และให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ 5) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้มาปรับปรุง และพัฒนา

การอภิปรายผล

1. กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

1.1. ขั้นตอนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา มีค่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีการศึกษา สรรวจข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสภาพปัญหา และสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา และผู้เรียน ผู้บริหารมีการวิเคราะห์นโยบายของสพฐ. เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แต่อาจจะศึกษา และสำรวจอย่างไม่ทั่วถึง ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเท่าที่ควร ขาดการระดมความคิดของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนยังขาดการการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่จำเป็นต่อการแก้ไข หรือนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์หาสภาพ

ปัญหาที่แท้จริงเพื่อนำไปใช้วางแผนดำเนินงานต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภา วิรัชณี พบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ

1.2. ขั้นตอนด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก มีค่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร และสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของการวางแผน การดำเนินงานและมีการกำหนดทางเลือกในการนิเทศ โดยมีการศึกษานโยบายเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 และจัดทำแผนให้สอดคล้องกัน และมีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศ ภายใน มีการระบุ วันเวลา สถานที่ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการประชุมคณะครูเพื่อร่วมวิเคราะห์ผลการศึกษามาจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา และความต้องการ เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับ นักสนั่น อนุปรี ได้ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือนำข้อมูลจากการสำรวจการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของบุคลากรมาการจัดทำโครงการนิเทศภายในรองลง ไป คือ วางแผนการนิเทศโดยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา

1.3 ขั้นตอนด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือในการนิเทศ สำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างหลากหลาย เช่น แบบสำรวจ แบบประเมิน แบบสังเกต

การสอน และเครื่องมือเพื่อแก้ไขการทำงานของครู เช่น บันทึกภาพครู เป็นต้น โดยครูจะต้องดำเนินการปีละ 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัดติมา พงษ์พรม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในขั้นตอนนี้พบว่า การปฏิบัติในเรื่องการประชุมคณะครู เพื่อชี้แจงแนวทางการสร้างสื่อ เครื่องมือในเขต อยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้สื่อ เครื่องมือ และเทคโนโลยีการนิเทศการสอน เช่น ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในขณะเดียวกัน ยังไม่เปิดโอกาสให้ครูส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือในการติดตามการนิเทศภายใน

1.4 ขั้นตอนด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ยึดหลักกัลยาณมิตร ทำให้การดำเนินงานต่างๆเป็นได้อย่างราบรื่น ผู้นิเทศภายในกับผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรมเพื่อความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาชล วุฒิสาร และสุรภีร์ ค่ายหนองสง พบว่า การเสริมแรงช่วยให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การนิเทศภายใน เป็นไปอย่างกัลยาณมิตร และ กลยุทธ์การเสริมแรงอีกครั้งซึ่งช่วยให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดความมั่นใจและความชำนาญใน การปฏิบัติการนิเทศเพิ่มขึ้น

1.5 ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งถือ

ว่าเป็นด้านที่ต้องมีการพัฒนาการดำเนินงานมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิช บุคติ พบว่า มีปัญหา ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีปัญหามากที่สุด ซึ่งสาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานนิเทศ ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยานั้น มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของการประเมินผล และรายงานผล จึงให้มีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในกระบวนการ 5 ขั้นตอน และมีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในแต่ละกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดโครงการนั้นๆ โดยมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมรายงานให้ผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ โดยมอบหมายให้หัวหน้างานเป็นผู้รายงานผลการดำเนินงาน แต่ขาดการนำผลจากการประเมินวิเคราะห์การดำเนินงานต่างๆในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานครั้งต่อไปให้ทำประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนยังขาดการระดมความคิดเห็นจากคณะครูในการสรุปการประเมินผลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนในครั้งต่อไป

2. แนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้แนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน ดังนี้ ควรมีการประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อร่วมกันสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น โดยศึกษาจากปัญหาที่เกิดจากสภาพจริง นโยบายรัฐบาล สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียน และศึกษาข้อมูลนักเรียน ครู

และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นักเรียนเก่า ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อสืบหาข้อเท็จจริง และความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไศรยา สาและ และสุภารัตน์ สารสว่าง ได้เสนอแนวทางและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน ว่าควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการครูในพื้นที่ก่อนการนิเทศ โดยโรงเรียนภัทรญาณวิทยามีการใช้เครื่องมือในการสำรวจปัญหา และความต้องการที่หลากหลาย เช่น มีงานวิจัย มีแบบสำรวจแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระเบียบสะสม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านช่องทางการรับฟังเสียงความต้องการที่หลากหลาย และนำมาวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของครูและนักเรียน โดยใช้หลักการวิเคราะห์สภาพปัญหา (SWOT) หลังจากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาประชุมหารือจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา หรือความต้องการเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานนิเทศ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่ควรแก้ไขก่อน- หลัง หรือนิเทศเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานในอนาคต

2.2 ขั้นตอนด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก มีแนวทางในส่งเสริมการดำเนินงานดังนี้ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศของโรงเรียน วางแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดขั้นตอนอย่างชัดเจน ระยะเวลาการดำเนินงาน และระบุผู้รับผิดชอบชัดเจน โดยแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถด้านการนิเทศ และมีภาระงานไม่มากมาทำหน้าที่ อาจใช้ทฤษฎีเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น POSDCoRB ของ Luther H. Gulick & Lyndall Urwick การบริหารงานที่มีการวางแผนงาน จัดการบุคลากร การประสานงาน การรายงานติดตามผล และสนใจเรื่องการจัดการงบประมาณให้สอดคล้องกับการ

วางแผนจัดทำโครงการนิเทศที่ ต้องอาศัย
งบประมาณในการดำเนินงาน หลังจากนั้นควร
วิเคราะห์ผลการศึกษา มาจัดลำดับความสำคัญของ
ปัญหา และความต้องการ เพื่อดำเนินการปรับปรุง
แก้ไขว่าปัญหาใดควรแก้ไขเป็นลำดับแรก ถ้า
ปัญหาใดเป็นปัญหาใหญ่ ควรได้รับการพิจารณา
อย่างเร่งด่วน และวางแผนเพื่อกำหนดทางเลือก
กิจกรรมในการแก้ไขปัญหา และรูปแบบในการ
นิเทศที่สอดคล้องกัน โดยควรกำหนดทางเลือกใน
การนิเทศที่หลากหลาย รวมถึงรูปแบบการนิเทศที่
หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบจับคู่กันเอง โดยใช้
หลักกัลยาณมิตร , การนิเทศแบบคลินิก เป็นต้น
โดยครูต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน
สอดคล้องกับ เฉลียว นัยนา ที่ได้เสนอแนวทางใน
การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานพบว่า ควรมีการสอบถามสภาพการ
จัดการเรียนการสอนของครู ครูควรมีส่วนร่วมใน
การวางแผนการและดำเนินการนิเทศภายใน

2.3 ขั้นตอนด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ
และพัฒนาวิธีการ มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้
ควรมีการดำเนินการจัดประชุมอบรมจัดทำสื่อ
เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ และมีการประชุมสร้าง
ความเข้าใจในการใช้สื่อ เครื่องมือ และเทคโนโลยี
การนิเทศการสอนแก่บุคลากร และสร้างเครื่องมือ
ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผู้รับการนิเทศและ
เป็นเครื่องมือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่าง
ตรงจุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ โศรยา สาและ
และสุตารัตน์ สารสว่าง ที่ได้เสนอแนวทางแนวทาง
และข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการดำเนินการ
ตามกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ควรจัดอบรม
ให้ความรู้เรื่องการนิเทศภายใน และวิธีการนิเทศ

แบบใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของปัญหาใน
สถานการณ์จริง ให้บริการแก่ครูเป็นสื่อสิ่งพิมพ์
หรือสื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นควร
สร้างเครื่องมือที่หลากหลายประเมินได้ทุกด้าน
อย่างครอบคลุม เครื่องมือออนไลน์ เช่น
โทรศัพท์มือถือ หรือนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ
จัดทำสื่อ เป็นต้น นอกจากนั้นต้องมีการประเมิน
เครื่องมือ และสื่อ

2.4 ขั้นตอนด้านการปฏิบัติการนิเทศ
การศึกษา มีแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงาน
ดังนี้ ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบ
มากกว่านี้ และครูควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
มากกว่านี้ ควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ตามแผน
การดำเนินงาน และ ปฏิบัติให้ครบทุกขั้นตอน และ
ต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอน คือ
ควรเริ่มด้วยการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
นิเทศ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ดำเนินงาน เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว ควรมีการ
ประชุมผู้บริหาร และครู ทุกคน เพื่อชี้แจงแนวทาง
การดำเนินงาน เพื่อให้รับทราบและถือปฏิบัติไปใน
แนวทางเดียวกัน จากนั้นกำหนดตารางเวลา
การนิเทศ ผู้นิเทศ ให้ชัดเจน แล้วดำเนินการนิเทศ
ตามวัน เวลาที่กำหนด เมื่อดำเนินการนิเทศเสร็จ
สิ้นแล้ว ต้องมีการประชุมสรุปผลการนิเทศ อาจจะ
เป็นการประชุมภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้
จากนั้นประชุมครู ทั้งโรงเรียน เพื่อให้เกิดการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น และ
ร่วมกันคิดวิธีแก้ปัญหาดต่อไป โดยการดำเนินการ
ควรยึดหลักการการเคารพความแตกต่างระหว่าง
บุคคล เป็นสิ่งที่ทำให้การปฏิบัติการนิเทศ
ดำเนินงานไปอย่างราบรื่น ตลอดจนสามารถสร้าง

ทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศคือ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทันติมา พงษ์พรหม ที่ได้เสนอแนวทางว่า ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน

2.5 ขั้นตอนด้านการประเมินผลและรายงาน มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ ต้องมีการประชุมผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงานเพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางในการประเมินผลการดำเนินการ และกำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศ การสร้างและใช้เครื่องมือประเมินผลในรูปแบบต่างๆอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินในรูปแบบต่างๆตามที่สร้างขึ้น โดยมีการประเมินควรประเมิน 3 ระยะ คือ ก่อนปฏิบัติงาน ระหว่างปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงานและสรุปผลการนิเทศ และรายงานต่อผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน และมีการระดมความคิด เพื่อสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น รวบรวมข้อมูลการนิเทศมาพิจารณาวิเคราะห์ ระดมความคิด เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติ แก้ไขหรือพัฒนาการดำเนินงาน ถ้าครูท่านใดมีผลการประเมินที่ดี ก็ให้มีการนำเสนอวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ครูท่านอื่นได้นำวิธีการนั้นไปปรับใช้ในการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และสุดท้าย ควรจัดทำสารสนเทศผลการประเมินอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำมาใช้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกระบวนการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาดังนี้

1. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำงานทางด้านนี้โดยตรง ไม่ต้องมีภาระงานด้านอื่นมาประกอบกับฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านการนิเทศภายใน

2. ขั้นตอนด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ลำดับสุดท้าย และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านยังพบด้านที่ปฏิบัติน้อยที่สุดผู้บริหารจึงควรกำหนดลงไปในการแผนการปฏิบัติงานให้มีการดำเนินการประเมิน 3 ระยะ คือ ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนิน โดยผู้รับการนิเทศจะต้องปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ควรแต่งตั้งคณะดำเนินงานสารสนเทศที่รวบรวมผลการนิเทศไว้อย่างเป็นระบบทั้งแบบรูปเล่ม และแบบออนไลน์ เพื่อสะดวกต่อการค้นหา และมีการรายงานผลการดำเนินงานเทศให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูทราบ เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านต่างๆ และพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา และขั้นตอนการวางแผนและกำหนดทางเลือก ในครั้งต่อไป

3. ขั้นตอนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ สถานศึกษาจึงควรวิเคราะห์สำรวจปัญหา และความต้องการอย่างรอบด้าน และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามารวบรวม หลังจากนั้นผู้บริหารควรจัดประชุมคณะ

ดำเนินงานเพื่อช่วยกันจัดเรียงลำดับความสำคัญ
ของปัญหา หรือความต้องการ ว่าเรื่องใดเป็นเรื่อง
สำคัญและเป็นเรื่องเร่งด่วน เพื่อใช้เป็นข้อมูลใน

การดำเนินงานนิเทศ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
ปัญหาที่ควรแก้ไขก่อน – หลัง

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2559). การนิเทศในสถานศึกษา. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2559.จาก
<https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>
- เฉลียว นัยนา. (2552). กระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่สรวย สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทัศนทิมา พงษ์พรหม. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณิชาภา วิรัชนิกรณ์. (2558). การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนบางประกง "บวรวิทยายน" สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภัสนันท์ อุปรี. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560). รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 3(2): 107.
- นิสาชล วุฒิสาร และ สุรสิทธิ์ ค่ายหนองสง. (กันยายน - ตุลาคม 2556). การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน
คลองขามวิทยาคาร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, 10(50): 123 -132.
- โรงเรียนภัทรญาณวิทยา. (2559). แผนพัฒนาการจัดการศึกษา โรงเรียนภัทรญาณวิทยา ประจำปีการศึกษา
2559 – 2563.
- วนิช บุคดี. การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการนิเทศภายใน. [ออนไลน์].
สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2559. จาก http://data.bks.ac.th/bks_webdata.
- ไศรยา สาและ และ สุภารัตน์ สารสว่าง. (มกราคม - มีนาคม 2558). กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับ
ผลกระทบจาก ความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในโรงเรียนอำเภอกองบินัง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1. วารสารครุศาสตร์, 43(1): 128-138.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). เอกสารการนิเทศติดตามเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียน
แบบคละชั้น. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12
(พุทธศักราช 2560 - 2564).

Lee J. Cronbach. (1947). **Essential of Psychological Testing**. New York Harper & Row Publishers.

